

TOERISME ALS BANENMOTOR

De bestedingen van toeristen zorgen voor ruim 16.700 (directe en indirecte) banen in Zeeland. Dit is 9,2% van de totale werkgelegenheid (181.000 banen, bron LISA 2019) in de provincie. Niet al deze banen zijn echter voltijdbanen. In de horeca bijvoorbeeld gaat het vaak om deeltijdbanen. Kijkend naar CBS-gegevens (statline) over het aantal uren per baan per sector, kan het aantal van 16.700 banen worden omgerekend naar ca. 8.900 FTE.

Toerisme zorgt overigens voor nog meer directe en indirecte werkgelegenheid in Zeeland. De berekening in deze leaflet gaat uit van de bestedingen van verblijfs- en dagtoeristen, voor zover deze bekend zijn. Maar ook bedrijven en overheden geven geld uit aan toerisme, bijvoorbeeld door investeringen in onderhoud, voorzieningen en accommodaties. Ook deze uitgaven leiden uiteindelijk tot een economische spin-off die nog niet is inbegrepen in de hier getoonde cijfers. Kenniscentrum Kusttoerisme doet nader onderzoek om ook deze geldstromen beter in beeld te krijgen.

ACHTERGROND ECONOMISCHE IMPACTBEREKENING

In de voorgaande passages is het economisch belang van de vrijetijdseconomie voor Zeeland weergegeven. De berekening hiervan heeft plaatsgevonden met behulp van een input-outputmodel (IO-model). Als onderdeel van een promotieonderzoek – uitgevoerd bij Breda University of Applied Sciences (BUAS) / Wageningen Universiteit – is een vergelijking gemaakt van een groot aantal economische modellen. Uit het promotieonderzoek is gebleken dat voor nu (regionale) IO-modellen het meest bruikbaar zijn om de economische impact van toerisme te meten. IO-modellen laten zien in welke sectoren de effecten van elke bestede euro terecht komen, uitgedrukt in toegevoegde waarde en werkgelegenheid.

De toepassing van het IO-model start met het berekenen van de input: de totale bestedingen van toeristen. Dit wordt beschreven op de voorpagina. Deze bestedingen worden uitgedrukt in 'marktprijzen': prijzen die door consumenten worden betaald. Het IO-model is echter genoteerd in basisprijzen: prijzen exclusief belastingen, subsidies en handels- en transportmarges. De bestedingen zijn daarom gecorrigeerd, door o.a. BTW en brandstofaccijnzen uit de bedragen te halen. Het IO-model beschrijft de relaties tussen bestedingen (=input) enerzijds en de productie (=output) die daarvoor in de verschillende bedrijfsklassen nodig is. Deze relaties zijn in elke regio anders, afhankelijk van de aanwezige bedrijvigheid in regio's en worden berekend op basis van cijfers over werkgelegenheid per sector van het CBS. Met behulp van deze relaties worden zowel de *directe* als de *indirecte* effecten zichtbaar gemaakt.

De directe output laat alleen zien welke productie er nodig is in de sectoren waar de consumentenbestedingen terecht komen. Echter, om die sectoren in staat te stellen om hun product of dienst te leveren, moeten ook andere sectoren aan het werk. Bijvoorbeeld in een horecabedrijf: als een consument een biefstuk met frietjes bestelt, heeft er daarvoor al in veel andere sectoren werk plaatsgevonden: een veehouder heeft zijn runderen gehouden, de slachter heeft het rund geslacht, een boer heeft aardappelen geteeld, het restaurant heeft servies en bestek gekocht bij een groothandel, maar dit servies en bestek is eerst nog gemaakt door een fabriek, enzovoorts. Dit laat zien dat er ook indirect veel sectoren aan het werk moeten om uiteindelijk het eindproduct of een dienst aan de consument te leveren: vandaar *directe* en *indirecte* output.

Het IO-model wordt gebruikt om de totale output in beeld te brengen, de directe én indirecte output. In dit model worden namelijk alle onderlinge relaties tussen sectoren beschreven: 20 x 20 sectoren = 400 relaties. Dit samenspel van relaties zorgt voor de berekening van directe output naar totale (directe en indirecte) output. Bij het hiervoor genoemde voorbeeld is sprake van veel dubbeltellingen: de biefstuk is door heel veel sectoren heen gegaan (o.a. veehouder, slachter, groothandel, restaurant) en iedere sector voegt weer een beetje waarde toe. In een input-outputmodel wordt bij de berekening van de totale output nog geen rekening gehouden met inkoop van goederen en te betalen producentenbelastingen. Daarom worden de inkoopwaarde en ook de onderlinge belastingen tussen sectoren in mindering gebracht op de output (productie), zodat inzicht ontstaat in de *toegevoegde waarde*, de waarde die daadwerkelijk door de verschillende sectoren in deze regio is gecreëerd.

Als bijvoorbeeld een restaurant het vlees in een andere regio inkoop, moet de inkoopprijs van het vlees afgetrokken worden van de omzet van het restaurant: alleen de waarde die is ontstaan door de biefstuk te serveren, mag dan als toegevoegde waarde aan het restaurant en dus die regio worden toegekend. Vanuit de (directe en indirecte) output kan ook het inkomen voor werknemers berekend worden. Vanuit dat inkomen kan vervolgens de (directe en indirecte) *werkgelegenheid*, uitgedrukt in aantal banen worden vastgesteld.

Bronnen:

CELTH (2015). *Toekomst van de vaste gast*. Kenniscentrum Kusttoerisme (2019).
Kerncijfers vrijetijdseconomie Zeeland 2018. NBTC (2015). *Onderzoek inkomend toerisme 2014*. NBTC-NIPO Research (2019a).
Resultaten ContinuVakantieOnderzoek 2018. NBTC-NIPO Research (2019b).
Resultaten ContinuVrijeTijdsOnderzoek Zeeland 2018.

© 2020, Kenniscentrum Kusttoerisme
Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt door Provincie Zeeland.

Bij het samenstellen van deze publicatie is de grootste zorgvuldigheid betracht. Kenniscentrum Kusttoerisme is echter niet aansprakelijk voor enige directe of indirecte schade als gevolg van de aangeboden informatie in deze publicatie.

Kenniscentrum Kusttoerisme
p/a HZ University of Applied Sciences
Postbus 364, 4380 AJ Vlissingen
Telefoon: 0118 - 489 757
E-mail: kenniscentrumtoerisme@hz.nl
Website: www.kenniscentrumtoerisme.nl

TOERISME IN DE PROVINCIE ZEELAND

Omvang en economisch belang (impact) in 2018

Zeeland is normaal gesproken één van de belangrijkste toeristisch-recreatieve (kust)regio's van Nederland. Het verblijfs- en dagtoerisme is dan ook van groot economisch belang voor de regio en daarop wordt door Provincie Zeeland actief beleid gevoerd. Maar helaas is er op het moment van het verschijnen van deze leaflet geen sprake van een normale situatie. De perikelen rondom COVID-19 gaan de sector hard raken en dat plaatst de inhoud van de leaflet in een ander perspectief.

De provinciale overheid wil de effecten van haar beleid graag monitoren, gemeten in de omvang van het toerisme en de betekenis (economische impact) daarvan voor de regionale economie. Op verzoek van Provincie Zeeland heeft Kenniscentrum Kusttoerisme (onderdeel van HZ University of Applied Sciences) daarom (wederom) een economische impact analyse uitgevoerd conform dezelfde aanpak als in voorgaande jaren.

Deze impact (nader toegelicht bij het onderdeel 'aanpak') wordt berekend door in eerste instantie te bepalen wat de totale toeristische bestedingen zijn. Hiervoor is inzicht nodig in het aantal toeristische overnachtingen en het dagbezoek aan de regio en de bestedingspatronen van de verblijfs-gasten/dagbezoekers.

VERBLIJFSTOERISME IN ZEELAND 2018

Aantal overnachtingen

Toeristisch verblijf	
• Hotels, pensions en B&B's	2.620.200
• Toeristisch kamperen	4.945.100
• Vakantiewoningen, particuliere verhuur	4.788.900
• Overig toeristisch verblijf	313.700
Totaal	
	18.599.800

Vaste gasten

• Jaarplaatsen campings	3.867.900
• Tweede woningen	1.756.400
• Vaste ligplaatsen	306.700

DAGTOERISME IN IN ZEELAND IN 2018

Aantal dagbezoeken

Dagrecreatie van binnen de provincie	29.148.000
Dagrecreatie van Nederlanders uit andere provincies ¹	13.858.000
Totaal	43.006.000

TOERISTISCHE BESTEDINGEN

Ieder type gast/bezoeker heeft zijn/haar eigen (en dus deels afwijkende) bestedingspatroon: tijdens een hotelvakantie wordt per dag meer geld uitgegeven dan tijdens een kampeervakantie. En een uitstapje naar een attractiepark kost meer dan een fietstochtje door de regio.

Vanuit diverse landelijke onderzoeken zijn de bestedingspatronen van verblijfs-gasten bekend (NBTC-NIPO Research, 2019a en NBTC, 2015), evenals de bestedingspatronen tijdens dagbezoek aan de regio (NBTC-NIPO Research, 2019b). Ook is bekend waar dit geld aan uitgegeven wordt: aan boodschappen, de accommodatie, horeca, vervoer of recreatieve activiteiten. Deze gegevens zijn gebruikt om de totale bestedingen aan verblijfstoerisme en dagtoerisme te berekenen.

In 2018 is door (Nederlandse en buitenlandse) verblijfs-gasten en dagbezoekers van zowel buiten als binnen de provincie in totaal **€ 1,85 miljard** besteed in de Zeeuwse vrijetijdseconomie: hiervan is ruim de helft uitgegeven aan verblijf en in de horeca.

¹ Een actueel inzicht in de dagbezoeken vanuit het buitenland ontbreekt helaas. Die dagbezoeken zijn derhalve niet meegenomen in de berekeningen en daarom is er sprake van een onderschatting van het totaal aantal dagbezoeken en de daaraan gerelateerde bestedingen.

